

17 iunie 2020

Către: Președintele României, dl Klaus Werner Iohannis

Nu promulgați legea de interzicere a educației despre identitatea și egalitatea de gen!

Stimate domnule Președinte,

Coalitia pentru Egalitate de Gen vă sesizează în legătură cu propunerea legislativă L87/2020 pentru modificarea și completarea Legii educației naționale nr. 1/2011, inițiată de senatorul PMP Vasile Cristian Lungu și adoptată ieri, 16 iunie, de Senat, cameră decizională. Vă solicităm expres refuzarea promulgării acesteia și retrimiterarea ei în Parlament pentru dezbateră.

Noua lege, prin modificările la Articolul 7, interzice în școli, universități și alte spații destinate educației și formării profesionale „*activitățile în vederea răspândirii teoriei sau opiniei identității de gen, înțelesă ca teoria sau opinia că genul este un concept diferit de sexul biologic și că cele două nu sunt întotdeauna aceleași*”. Organizațiile semnatare se opun cu vehemență acestor modificări, care au ca efect scoaterea în afara legii a tuturor cadrelor didactice din mediul preuniversitar și universitar, a consilierilor școlari, a cadrelor medicale și asistenților sociali, a organizațiilor nonguvernamentale și a formatorilor profesionali care abordează într-un context educațional egalitatea de gen, identitatea de gen sau chestiuni ce vizează persoanele transgender.

Totodată, considerăm inacceptabil ca astfel de amendamente să fie adoptate într-o totală lipsă de transparență și consultare a cadrelor didactice, a elevilor și studenților, precum și a organizațiilor societății civile care activează în domeniul educației și drepturilor omului.

În primul rând, acest amendament produce un **impact negativ asupra libertății de gândire și dreptului la o educație democratică**, bazată pe teorii științifice, a tinerilor din România, cenzurând un domeniu consacrat în științele sociale începând cu anii 1960: studiile de gen. Distincția dintre sex și gen este susținută de fundamente științifice din medicină, psihologie și sociologie și joacă un rol central în promovarea egalității dintre femei și bărbați, a drepturilor persoanelor LGBTQ și în prevenirea violenței și

discriminării de gen, precum și în dezvoltarea gândirii critice în rândul elevilor și studenților.

Educația pentru egalitate de gen este cu atât mai importantă cu cât **violența asupra femeilor și toleranța față de aceste infracțiuni rămân la cote alarmante în România**: 55% dintre români consideră violul justificat în anumite situații¹ (cel mai mare procentaj din UE), iar 28,5% din femei au trecut prin cel puțin o experiență de violență fizică și/ sau sexuală din partea unui partener.² Totodată, acte de violență inimaginabilă în care autoritățile au eșuat să protejeze fete și femei șochează periodic opinia publică, fără a produce schimbări structurale. Amintim cazul violurilor de la Caracal, al tinerei incendiate de un bărbat condamnat pe viață pentru 5 crime, însă eliberat condiționat și al femeii din Chitila, ucisă de soțul ei, deși avea un ordin de protecție împotriva acestuia. În acest context de impunitate față de agresori, **efectul acestui amendament asupra activităților de prevenire a violenței domestice și sexuale**, așa cum sunt definite de planurile de acțiune adoptate de guvern, **este devastator**, aceste activități fiind practic trecute în ilegalitate. Organizația Mondială a Sănătății are o politică activă pentru educație pentru egalitate de gen și prevenirea violenței, politică ce se bazează pe o înțelegere nuanțată a diferențelor dintre gen și sex pentru a explica relațiile inegale de putere între femei și bărbați.³

În egală măsură, **modificările legislative afectează minoritățile sexuale, în special persoanele transgender** – c. 120.000 în România, conform unor estimări – extrem de vulnerabile la discriminare și supuse violenței și excluziunii sociale. Atât Organizația Mondială a Sănătății, cât și Asociația Psihologilor Americani au renunțat la a considera disforia de gen ca fiind o boală, astfel că incongruența dintre identitatea de gen și sexul biologic sunt chestiuni ce țin de drepturile sexuale și reproductive.⁴ Cu toate acestea, în

¹ Eurobarometrul special 449, *Gender-based Violence*, 2016, p. 65. Disponibil la:

<https://ec.europa.eu/commfrontoffice/publicopinion/index.cfm/ResultDoc/download/DocumentKy/75837>

² Agenția UE pentru drepturi fundamentale, *Violence against women: an EU-wide survey FRA*, 2014, p. 172. Disponibil la https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/fra-2014-vaw-survey-main-results-apr14_en.pdf.

³ Oferim aici, cu titlu de exemplu, câteva materiale ale Organizației Mondiale a Sănătății pentru educația pentru prevenirea violenței domestice și sexuale:

- Ghidul de prevenire a violenței în școli: <https://www.end-violence.org/sites/default/files/paragraphs/download/WHO%20Handbook.pdf>
- Broșura Respect Women: <https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/312261/WHO-RHR-18.19-eng.pdf>
- Ghidul de prevenire a violenței între parteneri intimi: https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/44350/9789241564007_eng.pdf

⁴ A se vedea, în acest sens, definiția incongruenței de gen (*gender incongruence*) a Organizației Mondiale a Sănătății: https://icd.who.int/ct11/icd11_mms/en/release, precum și definiția disforiei de gen a Asociației

România, 89% din respondenții unei anchete la nivelul UE consideră că discriminarea bazată pe identitatea de gen este frecventă.⁵ Mai mult, acest amendament este discriminatoriu la adresa persoanelor transgender, a căror identitate este astfel negată în școli și universități.

Din perspectivă juridică, **L87/ 2020 contravine dreptului la identitate și egalitate între cetățeni, garantate de Constituția României, precum și obligațiilor internaționale asumate de țara noastră.** Concret, amendamentul contravine prevederilor Convenției ONU pentru Eliminarea Tuturor Formelor de Discriminare împotriva Femeilor – CEDAW (ratificată de România în 1982) privind revizuirea și eliminarea stereotipurilor și prejudecăților vizavi de femei și bărbați din educație. În același timp, reprezintă o încălcare a *Convenției de la Istanbul privind prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței domestice*, în special a Articolului 14 care prevede abordarea în educație a egalității dintre femei și bărbați, a rolurilor de gen ne-stereotipe și introducerea activităților didactice de prevenție a violenței de gen.⁶ Totodată, unul din principiile Convenției ONU privind drepturile copilului este egalitatea de șanse și egalitate între sexe, amenințate de L87/ 2020. Nu în ultimul rând, amendamentul contravine Legii 202/ 2002 privind egalitatea de șanse și de tratament între femei și bărbați, care definește sexul și genul drept concepte distincte și recunoaște discriminarea de gen, în spiritul Ordonanței 137/ 2000.⁷

Așadar, Coaliția pentru Egalitate de gen vă solicită să refuzați promulgarea L87/2020, retrimițând-o pentru dezbatere în Parlament, și să nu permiteți ca valori și principii centrale pentru o democrație – egalitate de gen și protejarea minorităților sexuale – să fie instrumentalizate politic de grupuri conservatoare, de extremă dreaptă, ce doresc restrângerea drepturilor femeilor și a persoanelor LGBTQ. România nu poate urma exemplul Ungariei și Poloniei, țări unde fundamentalismul religios și conservatorismul

---

Americe a Psihologilor: <https://www.psychiatry.org/patients-families/gender-dysphoria/what-is-gender-dysphoria>.

⁵ Agenția UE pentru drepturi fundamentale, *Being Trans in the European Union. Comparative analysis of EU LGBT survey data*, 2014, p. 26. Disponibil la: https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra-2014-being-trans-eu-comparative-0_en.pdf

⁶ Convenția de la Istanbul, Art. 14 - Educație: „1. Părțile vor face demersurile necesare pentru a include material didactic pe probleme cum ar fi egalitatea între femei și bărbați, rolurile de gen ne-stereotipe, respectul reciproc, rezolvarea non-violentă a conflictelor în relațiile interpersonale, violența de gen împotriva femeilor și dreptul la integritate personală, adaptate capacității în evoluție a elevilor, în curriculumul formal și la toate nivelele de educație.

2. Părțile vor face demersurile necesare pentru a promova principiile la care s-a făcut referire în alineatul 1 în stabilimentele educaționale informale, precum și în stabilimentele sportive, culturale și recreative și în mass media.”

⁷ Legea 202/ 2002, Art. 4: „d²) prin sex desemnăm ansamblul trăsăturilor biologice și fiziologice prin care se definesc femeile și bărbații; d³) prin gen desemnăm ansamblul format din rolurile, comportamentele, trăsăturile și activitățile pe care societatea le consideră potrivite pentru femei și, respectiv, pentru bărbați”.

iau amploare, ci, dimpotrivă, trebuie să își intensifice eforturile pentru consolidarea egalității de gen, garantarea drepturilor femeilor și minorităților sexuale, precum și pentru asigurarea unei educații de calitate, libere și științifice.

Semnează **Coaliția pentru Egalitate de Gen**, formată din:

Centrul Parteneriat pentru Egalitate – CPE
Asociația pentru Libertate și Egalitate de Gen (A.L.E.G.)
Societatea de Analize Feministe AnA
Asociația Front
Asociația E-Romnja (Asociația pentru Promovarea Drepturilor Femeilor Rome)
Centrul Filia
Centrul de Acțiune pentru Egalitate și Drepturile Omului (ACTEDO)
Centrul de Studii în Idei Politice (CeSIP)
Asociația Plural
Asociația Ema
Asociația Sexul versus Barza